

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Logika: systémový rámec rozvoje oborů v ČR a koncepce logických propedeutik pro mezioborová studia (reg. č. CZ.1.07/2.2.00/28.0216, OPVK)

JUDr. Tomáš Sobek, Ph.D.

Katedra právní teorie, Právnická fakulta MU v Brně

Seminář č. IV – Právní hermeneutika a ratio legis

Příklady:

- 1) **Pokuste se určit úlohu hermeneutického kruhu při výkladu následujících výňatků z právních předpisů. Zamyslete se nad identifikací rozhodujících argumentů v uvedených příkladech, jakož i nad charakterem výkladových závěrů z pohledu nalezení ratio legis těchto ustanovení.**

- a) **Ústava, č. 1/1993 Sb. – lhůta ke vrácení zákona prezidentem republiky**

Podle čl.50 Ústavy ČR platí, že prezident republiky má právo vrátit přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního, s odůvodněním do patnácti dnů ode dne, kdy mu byl postoupen. O vráceném zákonu hlasuje Poslanecká sněmovna znovu. Pozměňovací návrhy nejsou přípustné. Jestliže Poslanecká sněmovna setrvá na vráceném zákonu nadpoloviční většinou všech poslanců, zákon se vyhlásí. Jinak platí, že zákon nebyl přijat.

Výkladový problém: Platí, že prezident republiky je oprávněn vrátit přijatý zákon tak, že jej patnáctého dne ode dne postoupení zašle zpět Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, přičemž doručení jí bude až nejbližší následující pracovní den (tzv. použití pravidel pro počítání lhůt)?

Závěr: Ano, pro tuto ústavně-právní lhůtu platí obecná pravidla pro počítání lhůt (vyjádřená např. § 57 o. s. ř.), která jsou obecným

právním principem, nestanoví-li zákon či ústavní zákon výslovně jinak (viz k tomu nálezy ÚS ČR Pl. ÚS ze dne 17. 12. 1997, Pl. ÚS 33/97).

b) z. č. 300/2008 Sb. – datové schránky – doručení orgánu veřejné moci

Podle ustanovení § 18 zákona č. 300/2008 Sb. platí, že fyzická osoba, podnikající fyzická osoba a právnická osoba může provádět úkon vůči orgánu veřejné moci, má-li zpřístupněnu svou datovou schránku a umožňuje-li to povaha tohoto úkonu, prostřednictvím datové schránky.

Podle ustanovení § 17 odst. 3 a 4 téhož zákona upravujících doručování dokumentů orgánů veřejné moci prostřednictvím datové schránky platí, že dokument, který byl dodán do datové schránky, je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu. Nepřihlásí-li se do datové schránky tato osoba ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty; to neplatí, vylučuje-li jiný právní předpis náhradní doručení.

Výkladový problém: *Platí, že žaloba fyzické či právnické osoby je doručena do datové schránky okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí tzv. oprávněná osoba, příp. posledním dnem 10-denní lhůty ?*

Závěr: *Podání prostřednictvím datové schránky vůči orgánu veřejné moci (§ 18 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů) je učiněno okamžikem dodání datové zprávy do schránky orgánu veřejné moci (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, č. j.9 Afs 28/2010 – 79*

c) z. č. 99/1963 Sb. – doručení vhozením do schránky

Podle ustanovení § 50 odst. 1 o. s. ř. ve znění účinném od 1. 7. 2009, které upravuje doručování jiných písemností soudem jinak než do vlastních rukou, platí, že pokud nezastihl doručující orgán adresáta písemnosti, vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky. Písemnost se považuje za doručenou vhozením do schránky, datum vhození vyznačí doručující orgán na doručence a na písemnosti.

Výkladový problém: *Platí, že je možno takovou písemnost doručit jiné osobě (např. osobě blízké), která bydlí na doručovací adrese a po zazvonění otevře poštovnímu doručovateli?*

Závěr: *Cílem zákonodárce nebylo umožnit doručení jiné osobě, než*

adresátu, nýbrž umožnit doručujícímu orgánu uložit zásilku na místo, s nímž je spojena fikce okamžitého doručení. Předání písemnosti jiné osobě na téže adrese není možné (viz k tomu Korbel, F., Prudíková, D. Nové instituty a postupy při doručování listinných obálek. Bulletin advokacie, č. 4, 2010, s. 15 a násl.)

2) Prostudujte si shrnutí judikátu Nejvyššího soudu o odpovědnosti za škodu za úraz na zastávce veřejné dopravy ze dne 19. 10. 2010, sp. zn. 25 Cdo 3027/2008, a přemýšlejte o následujících problémech:

- 1) Jaký stěžejní argument Nejvyšší soud použil pro odůvodnění svého právního názoru?
- 2) Jaký má tento argument vztah k pozitivně právní úpravě platné a účinné v době skutku? Jak byste charakterizovali tzv. horizont porozumění Nejvyššího soudu?
- 3) Jaké právní pojmy byly v posuzované věci zásadní? Konstruuje skutkovou podstatu právní tohoto odpovědnostního vztahu a pokuste se ji teoreticky charakterizovat.
- 4) Jaký je Váš názor na posuzovanou věc a o jaké argumenty byste ho opřeli?

Teorie argumentace 4:

Argumentaci si normativně spojujeme s požadavkem na racionalitu, kterou ovšem chápeme jako určitý ideál: „V argumentačních diskuzích už z definice existuje explicitní nebo implicitní apel na rozumnost, i když reálná praxe argumentace se může nakonec ukázat jako ve všech ohledech nerozumná. Určité kroky v diskuzi totiž mohou být vedené takovým způsobem, že ve skutečnosti nejsou nijak prospěšné k vyřešení názorového rozdílu, o kterém se vede řeč.“ Argumentační dialog je smysluplný jenom tehdy, když jsou splněny alespoň dvě podmínky. Jednak to, že účastníci dialogu jsou připraveni a ochotni hájit své vlastní názory, resp. že svá vlastní tvrzení chápou jako své osobní závazky k argumentaci. Ale i to, že účastníci dialogu jsou připraveni pod tlakem přesvědčivosti argumentů svůj vlastní názor změnit, protože nahlédnou, že už je nadále neudržitelný. Jestliže je mluvčí („kýval“) natolik přizpůsobivý, že jako korouhvička neustále mění své názory podle názorů druhých, a to i bez dobrých důvodů ke změně názoru, anebo je mluvčí („fundamentalista“) naopak natolik neústupný, že se uzavře do pevnosti svých názorů a nikdy je nemění, navzdory dobrým důvodům ke změně názoru, pak nemá smysl s ním vést argumentační dialog, je to jen ztrátou času, takový člověk je totiž diskurzivně nezpůsobivý.